

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 29 NOVEMBER 1904.

Ontwerp van wet tot verleenig van een bijzonder krediet voor de viering
der vijf en zeventigste verjaring van 's Lands Onafhankelijkheid (1).

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE (2), UITGEBRACHT DOOR DEN HEER BEERNAERT.

MIJNE HEEREN,

België vierde de vijf en twintigste en de vijftigste verjaring zijner onafhankelijkheid door feesten, waarvan de glans nog niet is vergeten, en de Regeering beantwoordde voorzeker aan het gevoel van het land, toen zij voorstelde op dezelfde wijze in 1905 de vijf en zeventigste verjaring te vieren.

Voor volken, evenals voor personen, is het goed nu en dan een blik in het verledene te werpen en het volbrachte werk na te gaan. Dat is vooral het geval in een land als het onze, dat, na tien overrompelingen te hebben doorstaan, zonder iets te verliezen van zijne nationaliteit en met behoud zijner vrijheden, eerst sedert vijf en zeventig jaar waarlijk meester is over zijne lotsbestemming.

Meer dan eens deed men uitschijnen welke uitslagen werden verworven, en de heer Minister van Binnenlandsche Zaken kon geene meer gunstige, meer plechtige gelegenheid vinden om ze alle op te sommen. Daarop valt niets af te dingen, niets is toe te voegen aan de cijfers, waarmee hij de onafgebroken ontwikkeling van al de krachten des lands opsomde. Op elk gebied werd vooruitgang verwezenlijkt. Eenerzijds, toenemend welzijn en rijkdom onder alle klassen, verdubbelde bevolking, onze steden herbouwd en verfraaid, tienmaal meer gemeenschapswegen van allerlei aard, honderdmaal meer handelsbeweging; anderzijds, vooruitgang van het onderwijs, het sparen verspreid, meer en meer algemeen het gevoel van menschelijke waardigheid, onafgebroken uitbreiding van het vereenigingsbeginsel, solidariteit van belangen, toenemend streven van de wetgeving met het oog op ieders welzijn, inzonderheid dat der arbeidende standen, bloei onzer kunst en letterkunde.

Deze weldaden, welke de heer Minister van Binnenlandsche Zaken welsprekend doet uitschijnen, danken wij vooral aan de zoo bezwaarlijk verworven onafhankelijkheid, — aan den grondigen vrede, die ons sedert vijf en

(1) Wetsontwerp, nr 6.

(2) De Commissie, voorgezeten door den heer Schollaert, bestond uit de heeren de Sadeleer, Hymans, Tack, Vandervelde, Woeste en Beernaert.

zeventig jaar deed vergeten die veldslagen van weleer, waarbij onze landerijen werden verwoest — schier altijd in het belang van vreemden — aan het waarlijk nationaal vorstenhuis, welks belang gepaard gaat met dit des lands.

Dus hebben wij eene groote schuld te kwijten jegens de stichters onzer nationaliteit, en het is billijk dat de gelegenheid van deze vaderlandslievende verjaringen wordt waargenomen, om hun de uitdrukking eener kinderlijke erkenning te herhalen.

In het beschouwen van den reeds verwezenlijkten vooruitgang, vindt het land anderzijds aanmoediging tot nieuwe pogingen. In vijf en zeventig jaar verrichtte het meer dan de vele geslachten die het onze voorafgingen; het ontwikkelde zich veel meer dan zeer groote landen, en thans wendt de openbare denkwijze, aangemoedigd door den ondernemingsgeest van den vorst, de blikken naar het onmetelijk zeegebied, heden voor ons geopend en al te lang verwaarloosd.

Nog eene andere les, Mijne Heeren, is te trekken uit deze opsomming van feiten na afloop der groote tijdvakken van ons volksbestaan, en wel de noodzakelijkheid van eene zekere verstandhouding, het gevaar van al te hevige vijandschap en partijstrijd. Ongetwijfeld kon met reden worden aangevoerd dat politieke strijd getuigt van het eervol leven der volken, doch er kan een verschil van gevoelen bestaan zonder vijandschap; de meerderheid mag niet de minderheid verdrukken, want met reden heeft elke minderheid thans haar wettig aandeel van invloed, — en daarin voorzag de Grondwet wijselijk, waar zij er naar streefde de vereeniging van allen te verzekeren door ruime vrijheden, aan iedereen gewaarborgd. Hoe zou het mogelijk zijn de waarde dezer vrijheden te miskennen, wanneer men denkt aan de ellende van vroegere dienstbaarheid; wie zou ze door overdreven verdeeldheid in gevaar willen brengen; wie zou het wagen de weldaad van dit door onze vaderen zoolang betracht volksbestaan in gevaar te brengen?

Doch wij dringen te zeer aan tot rechtvaardiging van onze instemming met een ontwerp van wet dat geene tegenkanting scheen te zullen ontmoeten.

Het werd door de bijzondere Commissie goedgekeurd met eene meerderheid van zes stemmen.

Een lid onthield zich, omdat « hij meent dat de arbeidende stand geen deel kan nemen aan feesten, strekkend tot het vieren van een stelsel waarbij hem wordt geweigerd staatkundige gelijkheid, gelijkheid van krijgslasten en de voordeelen van een voor allen gelijk lager onderwijs ».

Een lid stemt in met het ontwerp, doch maakt voorbehoudingen ten opzichte van de zinsnede waarin de verslaggever er zich over verheugt dat « elke minderheid thans haar billijk aandeel van invloed » heeft.

Zonder naar aanleiding van het wetsontwerp eene beraadslaging over evenredige vertegenwoordiging te willen heropenen, blijft dat lid bij zijn gevoelen dat het geene gelukkige hervorming was, en dat, voordat zij werd aangenomen, elke minderheid was vertegenwoordigd.

De Verslaggever,

A. BEERNAERT.

De Voorzitter,

F. SCHOLLAERT.

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 29 NOVEMBRE 1904.

Projet de loi ouvrant un crédit spécial pour la célébration du 75e anniversaire de l'Indépendance Nationale (1).

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE LA COMMISSION (2), PAR M. BEERNAERT.

MESSIEURS,

La Belgique a célébré la vingt-cinquième et la cinquantième année de son existence nationale par des fêtes dont l'éclat n'est pas encore oublié et le Gouvernement était certain de répondre aux sentiments du pays en proposant de commémorer de même le nouvel anniversaire qui datera de 1905.

Pour les nations, comme pour les individus, il est bon de regarder de temps en temps derrière soi et de mesurer l'effort accompli. Et il en est ainsi surtout dans un pays comme le nôtre qui, après avoir subi dix dominations sans rien perdre de son esprit national et ses libertés maintenues, n'est vraiment maître de ses destinées que depuis 75 ans.

Les résultats obtenus ont été plus d'une fois déjà mis en relief et M. le Ministre de l'intérieur ne pouvait saisir d'occasion à la fois plus favorable et plus solennelle d'en dresser le bilan complet. Il n'y a rien à reprendre, rien à ajouter aux chiffres en lesquels il a résumé le développement ininterrompu de toutes les forces du pays. Le progrès s'étend à toutes les sphères. C'est, d'une part, le bien-être et la richesse croissants dans toutes les classes, la population doublée, nos villes rebâties et ornées, les voies de communication de tout genre décuplées, le mouvement des affaires centuplé; c'est, d'autre part, le progrès de l'instruction, l'épargne répandue, le sentiment de la dignité humaine de plus en plus général, le développement ininterrompu de la pratique de l'association, la solidarité des intérêts, l'effort pro-

(1) Projet de loi, n° 6.

(2) La Commission, présidée par M. Schollaert, était composée de MM. de Sadeleer, Hymans, Tack, Vandervelde, Woeste et Beernaert.

gressif de la législation en vue du bien de tous et plus spécialement des classes ouvrières, l'efflorescence de nos œuvres artistiques et littéraires.

Ces bienfaits que M. le Ministre de l'intérieur met éloquemment en relief, nous les devons surtout à l'indépendance péniblement obtenue, — à la paix profonde qui, depuis soixante-quinze ans, nous a fait oublier ces batailles d'autrefois, où nos campagnes étaient ravagées, pour le service d'intérêts presque toujours étrangers, — à la dynastie vraiment nationale dont l'intérêt se confond avec celui du pays.

Nous avons donc une grande dette envers les fondateurs de notre nationalité, et il est juste de saisir l'occasion de ces anniversaires patriotiques pour leur réitérer l'expression d'une filiale reconnaissance.

A constater ainsi les progrès déjà accomplis, le pays trouve, d'autre part, un encouragement à de nouveaux efforts. En soixante-quinze ans, il a fait plus que les longues générations qui ont précédé la nôtre; son développement économique a dépassé celui de très grandes nations, et voici que l'opinion publique, encouragée par l'initiative du Souverain, s'oriente vers l'immense domaine des choses de la mer, aujourd'hui ouvert pour nous, et trop longtemps négligé.

Il y a un autre enseignement encore, Messieurs, à déduire de ces bilans dressés au terme des grandes périodes de notre vie nationale, c'est la nécessité d'une certaine entente, c'est le danger des animosités et des haines de parti trop vives. Sans doute, on a pu dire avec raison que les luttes politiques sont la vie honorable des nations, mais on peut être adversaire sans être ennemi; les majorités ne doivent pas opprimer les minorités, d'ailleurs aujourd'hui justement appelées à une part légitime d'influence, — et la Constitution y a sagement pourvu en cherchant à assurer l'union de tous par les larges libertés garanties à chacun. Comment ne pas apprécier le prix de ces libertés, en se reportant aux misères des anciennes servitudes; qui voudrait les compromettre par des divisions poussées jusqu'à l'excès; qui oserait tenter de mettre en péril le bienfait de cette vie de nation à laquelle nos pères ont si longtemps aspiré?

Mais c'est trop insister pour justifier notre adhésion à un projet de loi qui ne semblait pas devoir rencontrer de contradiction.

Il a été adopté par la commission spéciale à la majorité de six voix.

Un membre s'est abstenu, parce « qu'il estime que la classe ouvrière ne peut s'associer à des fêtes qui ont pour but de célébrer un régime qui lui refuse l'égalité politique, l'égalité des charges militaires et les avantages d'une instruction primaire égale pour tous ».

Un membre, tout en adoptant le projet de loi, fait des réserves au sujet de la phrase du rapport se réjouissant de ce que « les minorités sont aujourd'hui justement appelées à une part légitime d'influence ».

Sans vouloir rouvrir à propos du projet de loi une discussion sur la représentation proportionnelle, il persiste à croire que cette réforme a été malheureuse et qu'avant son adoption les minorités étaient représentées.

Le Rapporteur,
A. BEERNAERT.

Le Président,
A. SCHOLLAERT.